

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

85. številka.

Maribor, dne 22. decembra 1919.

Letnik XI.

Kulturna sramota.

Svet je obstrmel, ko so prišli novi časi, ko se je zrušil stari svetovni red v prah. Ideja osebne premoči, osebnega mečianstva v vladanju narodov je dovršila svojo poslanstvo. Na njeno mesto je stopila ideja demokracije, ideja ljudskih pravic. Ljudstva so postala polnoletna, svobodno se hočejo poslužiti od stvarnika jim zajamčenih naravnih in božjih pravic. Človeštvo se razvija po njemu od Boga danih zakonih naravnega in božjega zakona. V smislu tega zakona in razvoja je ves napredek človeštva, so vse novejša družabne oblike človeškega življenja od Boga samega sankcionirane. Vsaka družabna oblika suponira tej družabni obliki odgovarjajočo prosveto, umsko in naravno popolnost človeštva. Napredek in kultura našega časa so človeštvu dala kot nagrado demokratične pravice samoodločbe. Človek je došel na tisto umsko in naravno višino, da je usposobljen samemu sebi določevati državno in socialno življenje. Tako so moderne ljudske pravice plod kulturnega dela človeštva in bistveni del človekove osebnosti. Prešle so v njegovo nedotakljivo lastnino in vsak, ki bi se nad njimi pregrešil, bi se pregrešil nad njegovim najvišjim pravom.

Ljudske pravice se na zunaj udeležujejo v pravi samoodločevanju. Samoodločba je ravno dejansko izvajanje ljudskih pravic. V tej besedi je udeležena politični ideal sedanjega človeka. Zato razumemo magično moč, s katero si je ta beseda osvojila človeštvo. A samoodločbe nam ni podal sedajni moderni čas kot zrelo jabolko, ki ga je treba samo zaužiti in se na njegovi sladkobi naslanjati. Samoodločba je nežno, občutljivo dele, ki zahteva od ljudstva, da nežno in previdno z njo ravna, da za njo mnogo žrtvuje. Samoodločba mora postati samo delež zrelega človeka, dušeno in naravno zrelega ljudstva. Če naš nož nespametnemu človeku, se z njim ugonobi. Da se sme kdo poslužiti samoodločbe, mora pokazati za to sposobnost in zrelost. V čem se ta razodeva? V solidnem in ustaljenem svetovnem naziranju ter v trdnih naravnih principih. Le v ozkem okviru teh dveh činiteľjev zamore prosperati demokracija. Prostost mora priti iz pokorščine, svoboda ima svoj izvor v avtoriteti. Le v večno veljavnih principih je zasidrana tudi pravica samoodločbe, le v solncev teh neomajnih načel se more ogrevati. Kjer tega ni, tam demokracija ni samoodločba, temveč samo nasilstvo. Ni torej čudno, če dandanes ta samonasebi nad vse koristna ideja nima ugleda pri širokih ljudskih masah. V rokah umazancev zgubi najdragocenejši biser svoj sijaj. Tako se godi tudi naši demokratični ideji. Mazači jo imajo v svojih umazanih pesteh. Ljudstvo pa zgublja vero v te ideje, ko se mu daja namesto kruha kamen. Ideja svobode, demokracije, samoodločbe mora služiti izvestnim elementom kot krinka samoderžava, tiranstva in sužnjosti. Ali se ne pravi to ljudsko dušo umoriti, vse do brekali v ljudski duši zatreti in odpreti pot trpki resignaciji, kjer sklone človek vso svojo življenjsko močrost z bankrotnim naziranjem: naj vse skupaj vrag vzame!

S tolikimi duševnimi in telesnimi žrtvami smo si odkupili Jugoslavijo. Upali smo v njo in v njeno krasno bodočnost, kakor starši upajo ob rojstvu krepkega otroka najboljši. Zločestni elementi pa nas zdaj hočejo prepričati, da Jugoslavija ni zdrav in krepak otrok, ki se more naravno razvijati, temveč bolano dete, ki se more le z umetnimi sredstvi ohraniti pri življenju.

Najhujša nesreča za narode je bilo vedno, ako so ga v odločilnih trenutkih vladali mali in vsakdanji ljudje, ki so jim bili lastni interesi in osebni egoizem vse. Kar je strupena slana za nežni cvet, to je sedajno demokratsko-socialistično tiranstvo za mlado Jugoslavijo. Ljudstvo je verovalo v svoj ideal, v svoje pravice. Temne, hudobne sile pa sedaj hočejo vzeti ljudstvu vero in ideal.

Celi svet veruje v idejo demokratizma in ljudskih pravic, mi Jugoslovani pa naj ne bi verovali. Če kdo v sedajni dobi zanika idejo demokratizma, ali s tem ne podpiše samemu sebi smrtno obsodbo? In izročeni bodo v smrtno obsodbo vsi, ki so se pregrešili nad najprimitivnejšimi pravicami našega ljudstva. Ljudstvo jim bo podpisalo smrtno obsodbo.

Ko se je vrnil Masaryk iz Amerike kot narodni osvoboditelj, so mu ponudili navdušeni legionarji diktaturo čez celi češki narod, češ: ukazuj, mi se ti slepo pokorimo! Masaryk jih ves iz sebe zavrne: Preveč sem veroval in deloval celo svoje življenje za

demokracijo, da bi se sedaj drznil tako pregrešiti nad najsvetejšimi pravicami svojega naroda. Tako je odgovoril Masaryk, tako misli tudi češka inteligenca. Kako misli in govori pa naša inteligenca? Je velika sramota za Jugoslavijo, da ima v demokratičnem času absolutistično vladno, neodpustljivo, kulturna sramota pa je za pretežno večino naše inteligence, da k tej sramoti molči ali jo celo cinično odobrava. Da bi vstal iz svojega groba Evangelist Krek in nas podučil, da je sužnjost veleizdaja! — Dr. J. J.

Ne čudimo se.

Marsikdo se čudi, kako zamore sedanja vlada, ki je sestavljena iz liberalcev in socialistov, uganjati tak absolutizem. Saj beseda „liberalizem“ znači svobodoljubnost in socialisti kriče na vse grlo: „Svoboda! Enakost! Ljudstvo mora zavladati!“ In vendar je ravno absolutizem, samodržstvo bistven znak liberalizma in socializma.

Liberalizem taji Boga. Zato ni treba, da bi bili državni zakoni v soglasju s prirodnimi, božjim pravom ali da bi imeli od Boga obvezno moč. Edino država je vir vseh pravic. Za državno pravo ni prav nobenih mej. Brez države ni pravice, brez državne sile ni dolžnosti. Izven države ni nobenih pravic. Zato državi tudi nobena pravica ni sveta in nedotakljiva. Država je gospodarica pravic. Če pride liberalizem na vladno krmilo, izvaja ta nauk. Nobena, še tako utemeljena pravica pred njimi ni varna. Če je liberalizmu tako prav, lahko z odredbami in zakonodajo ukine vsako pravico. Država ne more storiti nikomur krivice. Kako naši liberalci ta nauk uveljavljajo vidimo in bridko čutimo ravno zdaj, ko liberalno-socialistična vlada svojevoljno razpušča občinske odbore in mestne zastope, uvaža komisarijate, sama določa občinski volilni red, samolastno spreminja državne vloge ter s kolkovanjem denarja iztrgava ljudstvu 20 odstotno pristilno državno posojilo. Z liberalnim naukom v zvezi je tudi centralizem. Liberalizem po svojem bistvu stremi za tem, da vse panoge javnega življenja centralizira v rokah državne oblasti, dasi bi pokrajine lahko in še boljše same vodile svojo upravo.

Samoderžstvo liberalizma jasno spričuje njegova zgodovina. Zgodovina liberalizma je zgodovina najdrše tiranije, najpodlejšega trinoštva. Liberalizem za hrbto, zvijačno in lažljivo uslužuje. Na najostrejši načine krši pravo in pravico in se pri tem dela, kakor da vlada pravično. Nobeno sredstvo mu ni preniko da zatre neljube nasprotnike, da zaduši sebi nasprotno mišljenje, da ropo osebno in versko svobodo. K temu mu služi cenzura časopisja, ki ga hoče razkrinkati, za to vpreže svoje časopisje, društva, zborovanja, denar in vojaštvo.

Ravnatoko kakor liberalizem je tudi socializmu država vir vseh pravic. Tudi socializmu je država „prezentni bog“. Socializmu je država vse, poedinec nič, le sredstvo države. Država je sama sebi smoter. Po Marxovem nauku sme država vse. Vse pravo je iz države. Za to se ni čuditi, ampak je popolnoma v skladu s socializmom ravnanje sedanjih socialističnih ministrov Kristana, Bukšega in Korača, ki kakor prismoľeni bogovi sede na svojih ministrskih stolcih, ljudstvo pa puste stradati in hoditi nago. Saj, kar oni, ki so v vladi, store, je vse pravi! Vlada ne stori nikomur krivice! Saj je vlada izraz ljudske volje! Kakor liberalno je tudi socialistično pojmovanje države skrajno centralistično. In še bolj! Država sme z absolutno močjo posegati v pravno področje in pravice poedinih državljanov.

Absolutizem, samodržstvo sedanje liberalno-socialistične vlade je nujna posledica liberalizma in socializma, ki sloni na brezverstvu, ki taji Boga in obveznost njegovih zapovedi ter postavi človeka, to se pravi samo liberalca in socialistu za Boga.

„Narodni svet za zasedeno ozemlje“, „Nar. Matica“.

Prišel je čas, da stopimo pred javnost. Kar se je dolgo snavljalo in presnavljalo, naj zadobi sedaj življenje.

Ob razsulu Avstrije se je ustanovil, kakor povsod, tako tudi v Ljubljani, „Narodni svet“, ki je hotel biti glavni Narodni svet za celo Slovenijo. Stori ni veliko dobrega in nič hudega, ter je slednjič tudi izginil s površja. Ostala je pa po njem „Pisarna za zasedeno ozemlje“, ki se ni hotela raziti, visela je ta

korekoč v zraku, vzdrževala sama sebe ter delovala, kolikor je mogla. Od slučaja in potrebe so se razvile še druge pisarne: „Begunska pisarna“, kjer so se dajala pomoči potrebnim beguncem pojasnila in v kolikor je bilo mogoče, dejanska pomoč; pisarna za mirovno konferenco, ki je zbirala tozadevni material; begunski sosvet, ki je imel biti pomožni organ vlade. Slednjič je bilo treba vsemu dati organizacije in širše podlage. Tako se je izcimila ideja „Narodnega Sveta za zasedeno ozemlje.“ Za Slovenijo ima narodni svet središče v Ljubljani, krajevni odbori se lahko ustanove po vseh večjih krajih, kjer prebiva večje število izseljencev. Organiziran je potom odborov in potom zaupnikov. Povprečno pride na vsakih 50 beguncev po en zaupnik, zaupniki volijo krajevni odbor in delegate za glavno skupščino. Narodni svet ni kako društvo in radi tega zanj ne veljajo staroavstrijska pravila društvenega zakona. Nima nobene članarine in nobenih članov, torej manjkata dva glavna pogoja za društvo. Je samo pisarna, ki ima v evidenci izseljence in zastopa njihove koristi.

V Mariboru se je pričel takoj po velikem ljubljanskem shodu dne 5. oktobra snovati krajevni odbor. Ko je izbruhnila tiskarska stavka, je delo prenehalo, ker je bilo nemogoče obveščanje. S koncem te stavke je odbor stopil v delovanje. A zopet ni šlo dalje, ker ni bilo mogoče dobiti prostora za pisarno. A slednjič se ga je usmili Zveza jugoslovanskih železničarjev, ter mu dala svojo sobo v Narodnem domu na razpolago. A tudi med tem odbor ni praznoval. Deloval je pred vsem šolski odsek. V Maribor je prišlo blizu do 300 dijakov in dijakinj iz zasedenih okrajev. Prišli so nepričakovano, treba je bilo zanje preskrbiti vse, bilo je mnogo pisarij in potov. Sedaj imajo glavno nalogo organizacijski odsek. Sestaviti je treba vsaj 1000 mogoče natančen seznam vseh izseljencev in njihovih zaupnikov. Potem se bo vršil takoj zbor zaupnikov, kjer se bodo določili delegati za veliko skupščino v Ljubljani, ki se bo vršila začetkom prihodnjega meseca.

Takoj potem se bo začela snovati „Narodna Matica“, za katero so istotako vse priprave že dogotovljene. To je društvo, ki ima zastopati vse narodne težnje, pred vsem seveda zadeve neodrešene domovine, in zbirati vse odločno narodno čuteče državljane.

Krivične obtožbe.

Dne 26. novembra t. l. je državni tajnik dr. Renner v 41. seji narodnega zbora v svojem govoru tožil, kako trdo ravna Slovenija z interniranci s Koroške. „Grazer Volksblatt“, z dne 17. decembra prinaša na to naslednji odgovor dopisnega urada v Ljubljani. „Gospod državni tajnik se pritožuje o baje trdem ravnanju z interniranci s Koroške. Nasproti temu zadostuje ugotovitev, da so interniranci že dolgo časa prosti in je ententna komisija, odposlana v to svrhu v Ljubljano, svojčas izjavila, da je ravnanje z interniranci, zlasti prehrana bila zelo dobra.

Gospod državni tajnik govori dalje o žalostnem položaju onih ljudi, ki so jih novačili baje v Srbiji in ki morajo služiti v tuji armadi. Tej obtožbi, sloni, kakor se vidi na nezadostnih podatkih, se moramo čuditi, ker v vsej Koroški, ne le v pasu, za katerega je v mirovni pogodbi določeno ljudsko glasovanje, od konca vojske sem sploh ni bilo naborov in sicer edino z ozirom na težke žrtve in trpijenje, ki je je morala prenašati ta dežela zadnje leto.

Slednjič govori gospod državni tajnik o mnogih tisočih Korošcev, ki se baje ne morejo vrniti domov. Deželna vlada za Slovenijo je to zadevo natanko preiskala in ugotovila, da se je z malimi izjemami vse tamošnje domače prebivalstvo, ki je ob priliki vojnih dogodkov spomlad zapustilo svojo domačijo, zdaj že povrnilo. Zunaj so ostali samo uradniki nemške narodnosti, ki so prej službovali v slovenskih krajih Koroške in ki niso domačini; poleg tega ljudje, ki so v vojaški službi, zlasti v domačih narodnih brambah, v od Avstrije upravljanjih krajih Koroške; slednjič osebe, ki so začetkom majnika pri prodiranju avstrijskih čet težko pregrešile zoper življenje in lastnino svojih političnih nasprotnikov in se zadaj iz strahu pred kazenskim zasledovanjem ne upajo povrniti domu.

Spričo prizadevanj gospoda državnega tajnika dr. Rennerja, da bi pričel prijateljske odnose s kraljestvom SHS, kar vsi jugoslovanski krogi toplo pozdravljajo, se čudimo, da pomanjkljive in popačene informacije nekaterih krogov, ki nasprotujejo zbliznanju

obeh držav, brez natančnejše preiskave dajejo povod take velikim obtožbam, ki položaj le obtežujejo."

Politični pregled.

Jugoslavija.

Naš regent Aleksander ostane nekaj dni v Cannesu na Rivieri in bo potem obiskal Alžirijo-Lotaringijo. V Beograd se povrne koncem tega meseca.

Srbija je sprejela po preteku enega tedna ko prvi del odškodnine 15 milijonov frankov.

Amerika je stavila po zanesljivih virih Jugoslaviji 100 milijonov dolarjev brez ozira na pred-ujeme, katere dobi naša kraljevina na račun vojne odškodnine.

Beograjski finančni minister je odredil, da je izvoz z znamkami kraljestva SHS markiranih bankovcev avstro-ogrske banke iz Jugoslavije prepovedan. Kdor bi prestopil to postavbo, temu bi se zaplenili bankovci v državno korist in bi se ga ob- sodilo po carinskem zakonu kot tihotapca.

Naš finančni minister je izdal naredbo, da velja bolgarski niklasti denar po 5, 10 in 20 stotink leva in grški niklasti denar po 5, 10 in 20 lep- tova za vso našo kraljevino do nadaljnje naredbe kot niklasti denar srbske kraljevine v isti nominalni vrednosti in kot tak, da se ga sprejema pri drugih in državnih blagajnah.

Demokratsko-socialistični ministri potujejo. Minister za šume in rude g. Ant. Kristan in železniški ravatelj Savčič se mu- čita v Pragi. Minister prosvete g. Pavel Marinkovič se bo mudil 10 dni iz privatnih razlogov v Bukarešti. Jugoslovanski poslanik v Parizu dr. Vesnić je dobil dvomesečni dopust.

Skupna svota za osvoboditev Jugoslavije, Čehoslovaške, Poljske in Rumunije znaša 60 milio- nov funtov. Od te svote plača Čehoslovaška polovico. Posamezni zneski se bodo določili po razmeru davč- nih dohodkov teh pokrajin bivše Avstro-Ogrske. Do- hodki Bosne in Hercegovine pri tej določbi niso zah- tevani. Za osvoboditev onih pokrajin, katere je zased- la Italija, bo plačala ona primerni obrok.

Vsled madžarskih napadov na naše obmejne kraje v Baranji in Vojvodini so se začeli jav- ljati iz teh krajev prostovoljci, ki zahtevajo, da pri- skočijo svojim od Madžarov ogroženim sobratom na pomoč. Med prvimi prostovoljci so se oglasili Novo- sadjani, ki so se borili svoječasno na solunski fronti.

Beograjski listi poročajo, da se presnu- je Demokratska zajednica v najkrajšem času v stran- ko z novim programom. No, bomo videli! Preosnova strankinega programa je znak skrajne slabosti, če že ne poloma stranke, kar uvideva danes že vsak trez- no misleč Jugoslovian.

Avstrija.

Poročali smo, da so zahtevale: Avstrijska, Tirolska, Predarelska in Solnograška priklopitev k Nemčiji. Avstrijski državni kanceler, ki se je mudil te dni v Parizu, je predložil te želje teh pokrajin vr- lovemu svetu v Parizu v posebni noti. Pariški vr- lovni svet je sklenil in odgovoril dr. Rennerju, da se morajo izpolniti vse točke saintgermainskega miru. Kajti vsako tozadevno predruženje bi kršilo inte- griteto avstrijske ljudovlade. Torej vse zahteve: Ti- rolske, Predarelske in Solnograške glede priklopitve k Nemčiji padejo potom te odredbe pariške konfere- nce v koš.

Clemenceau je kot predsednik pariške mi- rovine konference obljubil v gospodarskem oziru pri- hiteti na pomoč Avstriji ter je podal državnemu kan- celarju dr. Rennerju sledeče obljube: Zavezniški svet odpošlje takoj 30.000 ton žita, ki se nahaja v Trstu, v Avstrijo. Zavezniški svet bo dovolil Jugoslaviji kre- dit, na podlagi katerega bo Jugoslavija pošiljala ži- vila, pred vsem žito, v Avstrijo, pri čemer bo viso- kost kredita zavisna od množine živil, katero bo Ju- goslavija dobavljala Avstriji. Avstrija mora, ako hoče dvigniti državni kredit, takoj zastaviti svoj tobačni monopol Nizozemski in sicer za 30 milijonov nizozem- skih goldinarjev. Tako bo polagoma Avstrija prisil- jena zastaviti vse svoje vire dohodkov in bo prišla v popolno gospodarsko odvisnost in pod kontrolo mogot- cev v Parizu, iz katere se morda nikdar ne bo mogla reši i.

Italija.

D'Annunzio je izdal proglas na reško prebivalstvo. V tem proglasu pravi, da zahtevajo intere- si domovine njegovo odstranitev. Vendar on, gospod D'Annunzio tega ne more storiti, preden ga prebival- stvo ne odveže prislege. Iz tega vzroka se vrši na Re- ki že tretji plebiscit. Vsak volilec se naj izjavi potom glasovnice: Ali naj D'Annunzio še ostane na Reki, ali pa naj gre. To osemurno ljudsko glasovanje ima v rokah D'Annunzijeve obstanek na Reki, ali pa nje- govo preselitev v Italijo.

Vojaki, ki se hočejo vrniti iz Reke v Italijo, prejmejo nagrado 100 lir. Častnikom je obljubljen po- leg nagrade še dopust. Vojaki Reke nočejo zapustiti vsled slabe prehrane v Italiji; iz tega vzroka jim je obljubila vlada podporo in bogato nagrado za odpo- tovanje.

Vsled pritiska italijanskih socialnih de- mokratov se bodo izvršile izpremembe v vladi. Itali- janski vojni minister je že podal svojo demisijsko. Nje- gov naslednik bo civilist.

Italijanski zunanji minister Scia- loja zahteva za Italijo samo Zader. Glede Reke je predlagano skupno gospodstvo Jugoslavije in Italije.

Drugi viri zopet poročajo, da ni naj bila Reka itali- jansko — prosta luka.

Scialoja, zunanji minister Italije, ki se je mudil na Angleškem, je zapustil London, ne da bi o svojem odhodu obvestil angleške državnike.

Čehoslovaška.

Čehoslovaški zunanji minister je poročal o zu- nanjem dolgu čehoslovaške ljudovlade. Čehoslovaška ima v Ameriki dolga 54 milijonov dolarjev, v Franciji 110 milijonov frankov, v Italiji 120 milijonov lir. V lastnih zalogah pa ima 20 milijonov zlata in 100 mil. srebra.

Francoska.

Francoski frank že pada dva tedna. Francija se trudi, da ga dvigne na vsak način do prejšnje ve- ljave, a doslej brez uspeha. Vzrok temu padanju francoskega franka je dejstvo, ker je odrekla Ameri- ka svojo udeležbo pri sanaciji zapadnoevropskih va- lut, ki bolehalo na preobili izdanega papirja. S pa- danjem francoskega franka pada tudi italijanska lira. Jugoslovani naj bodo oprezní v špekulacijah pri tujih valutah.

Nemčija.

Oddaja premoženja. Nemška narodna skupščina je dne 10. dec. sprejela zakon o oddaji premoženja, da tako izravna ogromno nasprotje med ve- likimi premoženji in revščino. Izvzete od oddaje premoženja so cerkve, politična in druga društva. Kako je pa v naši Jugoslaviji? Sedanja nezmožna liberal- na in socialdemokratska vlada, katere je v ozki zve- zi z vojnimi dobičkarji in velekapitalisti, se niti v to- liko ne more, oziroma noče in ne sme ojunčiti, da bi naložila vsaj nekaj davka na vojne dobičkarje, vele- kapitaliste in verižnike, umljivo, da o kaki oddaji premoženja pod sedanjimi razmerami ni niti misliti, pač pa išče davkov tam, kjer jih ni in pritiska davč- ni vijak na manj imovite in revnejše sloje.

Turčija.

Iz Carigrada se poroča, da je bivši turški voj- ni minister in vodja mladoturkov Enver-paša izvoljen za kralja v Kurdistanu.

Amerika.

Ameriški senat je odobril predlog finan- šnikov, da se Evropi dovoli kredit.

Po Zedinjenih državah se govori, da bo Wilson v tretji kandidiral in bo postavil vpraša- nje zveze narodov za glavno točko svoje kandidature. Bivši poslanik Gerard se imenuje kot kandidat za predsednika.

Tedenske novice.

Štrajk uradnikov. V četrtek, dne 17. decembra, so vprizorili vsi državni uradniki, učitelji in profe- sorji stavko od 10. do 1. ure. Učence se odpustili iz šole, stranke so odslovili. Otroci so kričali po ulicah, da štrajkajo učitelji; stranke, ki so prihajale od da- leč na urade, so majaje z glavo odšle; le v tem so so- glašali vsi, da bi naj davkarija štrajkala za vedno. To je bila slika tega zanimivega dne. Kake posledice bo imel ta pojav v državi, se še sedaj ne da preso- diti. Zoper uradništvo ne izgovorimo niti besede očit- ka. Bila bi to krivica, storjena uradništvu, o katerem je znano, da živi s svojimi družinami v veliki bedi in revščini. Sila jih je dovedla do tega izrednega kora- ka. Krivci sedijo v sedanjí vladi med demokratsko- socialističnimi ministri. Ti so delali uradnikom vse mogoče obljube, samo iz strankarskih nagibov meneč, da pridobijo uradništvo z obljubami za svojo stranko. Obljub za poboljšanje njihovega slabega položaja ni- so izpolnili in gnali s tem bedno uradništvo skoraj v obup. Ta žalostni slučaj v upravi naše mlade države imajo torej na vesti demokrati in socialisti, ki se ta- ko radi nazivljejo državnotvorni element. Če ne izgi- nejo kmalu s površja, preti nevarnost naši lepi, mla- di državi, katero smo zasnovali s tolikim trudom. Kam plovemo! Nesmiselno postopanje demokratov in socialistov rodi štrajke vsepovsodi. Kako pa bi izgle- dalo v državi, če bi večina ljudstva, kmetijski stan, tudi začel štrajkati. Ta pa gleda od strani in opazuje ier plačuje velike davke, dočim se za njega ničesar ne stori. Ko bi po svojih organizacijah začel premi- šljati, kako bi on začel s štrajkom, da pride do svojih pravic in se mu izpolnijo zahteve, kaj pa potem? Li mislijo Pribečevičevi in Žerjavovi žandarji in polici- sti, da bodo z orožjem zabranili gibanje kmetijskih mas! Gospodje demokratije in socialni demokratije, iz vaših vrst prihaja vse zlo za državo, vi ste fisti, ki ste izpodkopali temelj državi in jo tirate v splošno ne- varnost!

Deželna vlada za Slovenijo je prejela od mini- stra za pripravo konstituante dr. Palečka uradno br- zojavko, v kateri so odobrene doklade za državne u- službenice z veljavo od 1. dec. 1919 do koncem febru- arja 1920 in sicer od celotnih dosedanjih prejemkov: Za uradnike: 11. činovnega razreda po 120%, 10. č. r. 110%, 9. č. r. 100%, 8. č. r. 90%, 7. č. r. 80%, 6. č. r. 70%, 5. č. r. 60%, 4. č. r. 50%, 3. č. r. 40%. — Za nameščence-neuradnike po 120%. Natančnejša na- vodila slede od finančnega ministrstva.

Iz Prekmurja. Ljudstvo se živo zanima za po- litiko, za društveno življenje v Sloveniji in v državi. Manj pa je zadovoljno s tem, da se Ljubljana prema- lo zanima za Prekmurje. Ni še šol in prekmurskih čit- tank v šoli, ni tobaka, ni sladkorja, ni dovolj pošt. Žerjavova vlada pa študira, kako bi uvedla guver- norja v Prekmurje. Prekmurje si želi samo okrajnega

glavarja, ki bo dobil aprovizacijo Kifre, kakor drugi slovenski glavarji. G. Žerjav pa naj upelje gubernor- je pri Calukafrih kot „corpus separatum“ od njegove vlade. G. Žerjav, mi Vas opozarjamo javno na veli- kansko odgovornost, ki jo nosite pred vsem narodom za vekov veko!

Čuden slučaj neumnosti pri „Mariborskem De- lavcu.“ Pri „Mariborskem Delavcu“ se je zgodil v četrtek čuden slučaj neumnosti. Prinesel je zgodbičo, ki se je baje zgodila nekje v Ameriki, kje in kdaj, se ne pove: Neka kuharica je ubila neko redovnico. Pozneje se je šla spovedat k nekemu župniku. Ta je naznanil uboj predstojnici samostana. Naposled so se začeli: predstojnica, župnik in škof med sabo krega- ti, če se ta greh sme odpustiti ali ne. Prepirali so se menda v oštariji ali na glavnem trgu tako glasno, da jih je slišala policija. Slednjič so zaprli kuharico v dosmrtno ječo. — Nerazumljivo je, kako je zamogla tako trapasta reč zdrkniti v predaie „Mariborskega Delavca.“ Prepričani smo, da se je zgodilo brez ved- nosti in volje gospodov, ki imajo posla z uredovanjem. Saj vendar ve vsak otrok, preden gre k prvi spove- di, da se pri spovedi vsak greh lahko odpusti. To je ena temeljnih katoliških verskih resnic, torej ne more biti o tem nobenega prepira med škofom, župnikom in predstojnico samostana. Vsak šolarček tudi ve, da razločujemo: učeča cerkev in verujoča cerkev. K pr- vi spada škofje in od njih odvisni duhovniki, k dru- gi verniki. O verskih resnicah je torej nemogoč pre- pir med škofom, župnikom in redovnico. Redovnica mora verjeti župniku in župnik ubogati škofa. — Le sreča za „Mariborski Delavec“, da je tako malo raz- širjen, sicer bi bilo silnega krohota radi kozla, kate- rega je ustrelil.

Španska vas v „Napreju.“ „Cigan je bil velik humorist“ — je zapisal nekje pesnik Zupančič. Se ve- čji šaljivec je dotični gospod pri Napreju, čegar re- sort je „Iarška gonja“. Pravi, da so odkrili na Špan- skem velikanske klerikalne sleparije. Dva ministra in voditelja klerikalne stranke, ter uradnika klerikalne- ga glasila, sta bila voditelja tajne družbe, ki je trgo- vala z dekleti kar na debelo. In ta dva moža se ime- nujeta: Farbar iz Bedaco, ter Pisimeuhos. Z našo slovensko pisavo bi ju pisali: Farbar iz Bedakov in Piši me v uho. Takih farbarjev iz Bedakov se dobi tudi v Ljubljani, in jih ni treba iskati na Španskem. Čudno je, da se je dal od njih natarbati tudi „Na- prej“. Radi bi tudi videli tisti španski list „Gazzietta della Siera“. Ime zveni čisto po ljubljanski španšči- ni! Kdor je to notico čital, je tudi vskliknil: Piši me v uho!

Kako vidi dr. Kukovec. Dr. Vekoslav Kukovec je takorekoč iz ptičje perspektive hotel pogledati na naše politične in strankarske razmere. In odprl se mu je čuden prizor. Videl je, kako Slovenska Ljud- ska Stranka leti k vrugu. In zakaj leti? Ker dr. Ko- rošec ni maral kuhati svojega lončka pri rodoljubnem ognju dr. Žerjava, ampak se je raje zvezal s politič- nima mrličema Protičem in Leginjo. „Samostojna“ pi- ha po slovenskih poljanah, kakor mrzla burja, „kle- rikalna“ pa umira in prokletstvo ji je za petami. Dr. Kukovec je torej silno vesel „Samostojne“, tudi s so- cialnimi demokrati je še prilično zadovoljen, samo to mu ni prav, da zahtevajo poverjenišvo notranjih za- dev. K temu poverjeništvu spada namreč tudi polici- ja in ta mora vendar biti v rokah kapitalistične de- mokratske stranke. Silno je pa užaljen čez novo na- rodno-socialno stranko. Njen voditelj Deržič je nam- reč mnenja, da demokratska stranka sploh nima pra- vice do obstoja. Kukovec celo trdi, da je „podstavil nogo veliki državotvorni stranki.“ Pomislite! Mali Deršič in podstavil nogo veliki stranki! Vendar bo po Kukovčemu mnenju demokratska stranka izšla iz bo- ja kot najmočnejša stranka in drugače tudi ne more biti, kajti Kukovečeva stranka je danes „nujna držav- na potreba.“ Nemci bi rekli: „Wie sich der kleine Moritz verstell!“

Komandant dravske divizije je blagovolil vpo- slati sledečo rešitev 44. (Mariborski) pukovski okruž- ni komandi. Vse učiteljstvo, ki je definitivno nastav- ljeno je do nadaljnjega vojaške službe oproščeno. U- čiteljstvo vpoklicanega letnika 1896—1898 in mlajši pa morajo zato zaprositi pri pristojni pukovski okružni komandi za istavo oprostitnega lista. Kdaj se bo u- čiteljstvo pritegnilo k vojaški vežbi se bo svoječasno objavilo.

Vozni red. Proti Dunaju iz Maribora: ob 2.42 zjutraj in ob 3.40 popoldne. Proti Ljutomeru: ob 10.38 dopoldne. V Ljubljano: ob 4.30 popoldne. V Zagreb: ob 3.01 zjutraj. V Ptuj: ob 8.33 zjutraj. V Slovensko Bistrico: ob 1.25 popoldne (šolarski). Na Koroško: ob 3.29 popoldne (od glavnega kolodvora) in ob 6.17 zju- traj (s koroškega kolodvora). — Dohod vlakov v Ma- ribor: iz Dunaja ob 9 zjutraj in ob 9.10 zvečer. Iz Ljutomera: ob 9.20 dopoldne. Iz Ljubljane: ob 9.11 dopoldne, Iz Zagreba: ob 7.42 dopoldne. Iz Ptuja ob 5.32 popoldne. Iz Koroškega: ob 9.04 dopoldne (na glavni kolodvor, ob 2 popoldne (na koroški kolodvor).

Mestno kopališče. Vsled oblastvene revizije koltjev se zamore otvoriti mestno kopališče šele po bo- žičnih praznikih.

Za manj imovite se bo oddalo v prodajalnici v Freihausgasse kot božično darilo moka po 1 K kg, in mast po 20 K kg. Za to znižano ceno se bo izdalo: 2 kg moka in ½ kg masti za osebo. Izdaja: za mast: ponedeljek in torek. Nastaviti se ni potrebno, ker bo prodajalnica odprta čeli dan.

Prireditve simfoničnih koncertov v Mariboru. Kakor smo poizvedeli od g. kapelnika Herzoga, na- merava prirediti „Mariborska divizijska godba“ več simfoničnih koncertov v veliki kazinski dvorani v Ma- riboru. Prvi koncert bo začetkom januarja s sledečim

apoznani: 1. Smetana: Libuša, predigra; 2. Schuber: Sinfonija (H-moll nedovršena); 3. Grieg: klavirski koncert s spremljevanjem orkestra (izvaja na glasovirju g. Herman Frisch); 4. Debussy: Suita; 5. Borodina: V centralni Aziji (stepna slika). Kdor je poslušal dosedanje koncerte mariborske divizijske godbe, ve, kakšnega velikega umetniškega pomena so bile koncerti. Imenovana godba razpolaga danes s čez 50 izbornimi silami in zanimanje za te prireditve je že **flames veliko**. Ciklus simfoničnih koncertov (8) je zelo zanimiv. Na repertoarju so n. pr.: Cel ciklus Smetane: Moja domovina (obstoja iz: Vyšehrad, Vitava, Sárka, iz českih haju a luha, Tabor, Blaník); ruski moderni skladatelji, kakor: Glazunov, Rebeikov, Rimskij, Korzakov, Borodin. Dalje Reger: Boklinove slike. Strauss R.: Tod und Verklärung. Koncerti za gosli, glasovir s spremljevanjem orkestra, kakor tudi solisti-pevci. Sodelovanje so obljubili: gđe. Sadarjeva iz Ljubljane, g. Maks Moric iz Dunaja, g. ravnatelj Stolz, klavirni virtuoz in g. Zika, koncertni mojster kr. opere v Ljubljani.

Silvestrov večer v Ruški koči priredijo mariborski planinci. Priglasitve sprejema ter pojasnila daje iz prijaznosti g. Franjo Majer, trgovec v Mariboru, Glavni trg, do 25. decembra 1919. Na kasnejše priglasitve se ne bode oziralo.

Vsled izredne draginje in vsled visokih režijskih stroškov primoran je bil zdravstveni odsek zvišati oskrbnino v občnih javnih bolnišnicah. Dosedanja oskrbnina ni zadoščala niti za prehrano, dočim ni bilo za ostale mnogovrstne potrebščine, kakor: za zdravila, obvezila, nabavo in vzdrževanje inventarja, popravila na poslopih in napravah za prejemko strožniškega in družega režijskega osebja nikakega kritja. Da se obrat teh zavodov vzdrži, treba je bilo zvišati oskrbnino vsaj v toliki izmeri, da se dejavnostni stroški oskrbe in zdravljenja vsaj deloma krijejo. Oskrba II. in I. razreda je dopustna le proti vsakokratnem predplačilu 10. dnevnih oskrbnih stroškov. Na prošnje za odpis ali znižanje oskrbnih stroškov I. in II. razreda se v bodoče ne bode oziralo. Občinstvo se opozarja, da se je tudi oskrbnina II. razreda tako nizko nastavila, da se v bodoče na prošnje za znižanje ali celo za odpis oskrbnih stroškov v tem razredu ne bode več oziralo. Kakor hitro bodo oene vseh bolniških potrebščin padle, znižala se bode primerno tudi oskrbnina, osobito ona tretjega razreda. Cene za posamezne razrede v bolnicah v Sloveniji so: III. razr. za osebo na dan 15 K, II. razr. 30 K in I. razr. 50 K.

Sladkor in naša vlada. Kako delaven in zmožen da je naš minister prehrane Bukšeg, je najbolj značilno dejstvo glede dobave sladkorja. Odsek za prehrano se je pogajal zastran dobave sladkorja iz Čehoslovaške, vendar ta pogajanja niso dovedla do uspešnega zaključka. Prehranjevalni odsek radi tega ne bo več mogel splošno deliti sladkorja. Vsa naročila sladkorja iz inozemstva izročila naše socijalistično prehranjevalno ministrstvo trgovcem in verižnikom. To je torej socijaldemokratska moč ter zmožnost — zoper verižništvo! V finančno bankerotni Avstriji stane 1 kg sladkorja 7.60 K; pri nas pa bode stal po posredovanju novega prehranjevalnega „ministrstva verižnikov“ 40—50 K 1 kg. Pa še ta nad vse pretirano dragi sladkor bodo dobivala sama vojna podjetja in mesta. Kaj pa bo s kmetiskim ljudstvom, nižjimi uradniki po deželi, delavci nevojnih podjetij in bolniki iz revnejših slojev? S Korošcem liberalci in socijalisti niso bili zadovoljni, ki je skrbel za moko in sladkor, kaj bodo pa rekli sedaj Bukšegu, ki ne skrbi ne za moko in ne za sladkor, ampak pozna le „rajše“ po kraljevini in mastne ministrske dnevnice? Te polomije, ki nam grozi na polju prehrane, pa ljubi „Naprej“ ne vidi?

Rusko zborovanje na Dunaju. Znano je, da so voditelji ruskih boljševikov skoraj izključno Judje. Sedaj so se pa zbrali na Dunaju voditelji različnih drugih strank, da se dogovore med sabo in nastopijo skupaj proti boljševikom. O tem zborovanju poroča „Das neue Wiener Journal“, ki je čisto židovski list. Po njegovem poročilu so zastopali: stranko kadetov (to so liberalci stare vrste, pred vsem stranka bogatih Judov in advokatov, politično živi čisto od židovskega kapitala) Suvicki; menjševike Čeidze (Gruzinec s Kavkaza, Nerus); oktobre (konservativce) Rodičev (največji zagovornik in branitelj Judov v stari dumi); za generala Denikina neki Vasilkov; za socialne revolucionarje Dan in Aksikov (oba Juda); za skrajne socijaliste Rabinovič (Jud) in Grusenski (najbrže tudi Jud); za judovske socijaliste: Goldberg in Sdelmann. Torej skoraj sami Judje in njihovi najozži prijatelji!

Poziv. Vse vdove in sirote onih zdravnikov, lekarnarjev in nižjih sanitetnih uslužbencev, katerih reditelji so v zadnji vojni padli ali umrli na kaki nalezljivi bolezni, naj čimprej naznanijo „Zdravstvenemu odseku za Slovenijo in Istro v Ljubljani“ svoje ime in bivališče in pa vzrok smrti moža, oziroma očeta, ako reflektirajo na podpore v smislu pravil, objavljenih v „Službenih Novinah“ z dne 18. novembra 1919, štev. 141, stran 2.

Drž. stanovanjska komisija v Mariboru opozarja občinstvo, da se sprejemajo stranke vsak dan med 10. in 12. uro izključno le v uradni prostorih, Šolska ulica 1, nad kavarno Central.

Kopališče Bela in Jezersko. Pri poštini uradih kopališče Bela in Jezersko se je otvorila dne 9. t. m. telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni telefonski promet.

Važno za izvoznike lesa. Radi silnega pomanjkanja vagonov more železnica le v majhni meri ustrezati velikemu povpraševanju po vagonih za eks-

port lesa. Zato treba, da se razpoložni vagoni razdele med posamezne izvozne tvrdke po gotovem ključu. Razni interesenti so se obrnili s posredovanjem trgovske in obrtniške zbornice do obratnega ravnateljstva Južne železnice, da naj bi se ključ dodeli na podlagi množin, ki jih imajo tvrdke pripravljene za odposiljatev; da se nepristransko doženejo te množine, naj bi jih ugotovil poseben odbor iz zastopnikov vseh interesentov, eventualno na licu mesta. Da bo mogoče vpoštovati vse interese, pozivlja obratno ravnateljstvo Južne železnice v Ljubljani vse eksportne tvrdke, da mu v teku osmih dni naznanijo količine lesa, ki jih imajo pripravljene za odposiljatev v inozemstvo.

Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo (Ljubljana, Sodna ulica 11) opozarja na nasledne predmete, ki pridejo v bodočih dneh na prodaj: Pekarski stroj za mešanje testa, za večje obrate in velike zavode. Več strojev za izdelovanje sodavice, večje število svedrov za vrtnanje kamenja v različnih velikostih, v doglednem času bode na razpolago večje število železnih postelj in železnih nočnih omario. Svedri se nahajajo v Litiji, ostali predmeti v ljubljanskih skladiščih. Vstopnice za ogledanje se dobijo pri Gospodarski komisiji. Javne naprave in zavodi, kakor tudi zasebni interesenti, ki bi te predmete dejansko uporabljali, se opozarjajo na to. Prošnje je vlagati pri Gospodarski komisiji. Za posteljanke naj se vložijo za sedaj pismene prošnje. Oddaja se reflektantom pozneje razglaš.

Darila za Miklavžev večer SKSZ. Drago Kobi 100 K. Po 50 K: P. Jerovšek A. in Q. Obrat. Po 40 K: dr. J. Hohnjec, M. Ziegler. Po 20 K: M. Krajnc J. Nolec, Soštarič, K. Haber, Ig. Božič, J. Majcen, M. Matek in Schneideritsch. Fr. Moravec 12 K. Po 10 K: Neimenovani, M. Dudek, Sepec, Berdajs, Nermek, Ig. Tischler, T. Leinschitz, P. Medved, dr. J. Tomažič, A. Tkavec, Stergar, J. Kirbiš, J. E. Kociper, dr. Slavič, Starčič, R. Janežič. Po 8 K: A. Arzenšek, Vaupotič 7 K. Po 6 K: E. Vraber, Loriger, Rezman, Holman, J. Zidanšek, dr. Jeraj, Po 4 K: Weigert, A. Mikacievč, Prull. Po 3 K: M. Poplatnik, P. Kalist, F. Molan. Po 2 K: M. Poplatnik, Neimenovan nadučitelj, J. Sušnik 1 K. Vsem darovalcem iskrena zahvala. Zahvaljujemo se tudi gđe. Adeli Mlaker in Fr. Pohar, ki ste v dveh dneh nabrali tako lepo svoto in vsem, ki so sodelovali pri lepo uspeli prireditvi. — Odbor.

Mestno gledališče. Na sv. Štefana dan, to je drugi božični praznik, bo g. Hinko Nučič slavil 20letnico svojega delovanja. Za to priliko bodo igrali v gledališču slavno dramo „Taifun“ madžarskega pisatelja Molnarja. Obilen obisk bo najlepša proslava.

Našim naročnikom!

Grozna draginja vlada povsod, tudi v tiskarskih potrebščinah. Ko smo lansko leto določali naročnino za „Stražo“, so bile cene raznih potrebščin sicer jako visoke, a proti današnjim cenam še zelo nizke. Pričakovali smo, da bo draginja izginila. A cene so rastle od dne do dne. Tiskarjem smo morali med letom dvakrat zvišati tedensko plačo skupno za 215 K: papir se je med letom podražil pri kilogramu od K 2.40 na 5 K; barva je poskočila za 12 K, surovo olje se je podražilo pri kilogramu od 40 v na K 5— itd.

Zaradi neznosne draginje smo torej primorani letos naročnino zvišati, ker bi drugače morali v pol letu napovedati konkurz.

Koliko bo stala „Straža“ v letu 1920?

Naročnina našemu listu bo znašala: Za celo leto 50 K, za pol leta 26 K, za četrt leta 14 K.

„Straža“ bo izhajala od 1. februarja naprej trikrat na teden.

Na agitacijo za naš list!

Danes priložimo položnice za pošiljanje naročnine. Stare naročnike prosimo, da nam ostanejo zvesti in nam takoj pošljejo naročnino za l. 1920. Prizadeva pa si naj vsak somišljenik, da nam pridobi še veliko novih naročnikov. Naš list mora v vsako slovensko hišo! Če si kdo ne more lista sam naročiti, pa naj vstopi v zvezo z enim ali dvema sosedoma ter si naj list skupno naročijo. Pristaši! Na delo torej za našo „Stražo“.

Upravništvo in uredništvo „Straže“.

Koledar Slovenske Kmečke Zveze za leto 1920. Vkljub tiskarskemu štrajku se je Kmečki Zvezi posrečilo, da se je koledar KZ za leto 1920 dotiskal in že izšel. Koledar vsebuje več zanimivih gospodarskih člankov in navodil ter 64 strani praznega papirja za zapiske. Cena trdovezanemu

koledarju je 4 K 30 v s poštino vred, t. j. približno toliko kot stane 1/4 liter vina, torej gotovo ne preveč. (Poština sama znaša 70 v pri komadu.) Prosimo zaupnike KZ, da začnejo takoj zbirati za kmetški koledar naročnike ter ga skupno naročijo za člane čimprej pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Z razpošiljanjem koledarja se je že začelo. Za pošiljatev denarja so zaupnikom na razpolago položnice Cirilove tiskarne. Kdor pa nima položnice, pa naj pošlje denar po nakaznici. Naša skrb bodi, da pride koledar KZ v vsako kmetško hišo! — Tajništvo Kmečke Zveze.

Dopisi.

Pobrežje pri Mariboru. Požarna brambra priredi na Silvestrovo lepo slavnost v gostilni Rojko na Sp. Pobrežju. Prijatelji, vabljeni!

Pobrežje pri Mariboru. Občinske doklade si zvišajo za leto 1920 od 40 na 270%. Morebitna ugovore je vlagati do 31. t. m. v občinski pisarni.

Ptuj. Gledališko predstavo, katero je dne 14. decembra t. l. priredilo Katoliško izobraževalno društvo v Ptuj s pomočjo Dekl. Marijine družbe v Strnišču je nad vse lepo uspela. Občudovali smo samozavestni nastop igralk in pevk. Kaj takšnega morejo vprijeti le goriški Slovenci, katerih „ožotiti“ ne bodo nikdar prehrustali. Neki uradnik, — ne naš pristaš, — se je izrazil: To je bil edin umetniški užitek, kar sem ga imel v teku enega leta v Ptuj. Bog stoterno povrni vsem, ki so nam do tegažitka pripomogli.

Šoštanj. Na Štefanovo ob 8. uri jutraj bo pri Budjanu v Družmirju g. dr. Ogrizek predaval o gospodarski kmetški zadrugi. Kmetje, če se hočete otrestiti raznih oderuhov, pridite vsi na ta velezanimivi in poučni shod! — KZ v Šoštanju.

Braslovče. V nedeljo, dne 14. t. m., se je vršilo v tukajšnjih prostorih Bralnega društva gospodarsko zborovanje. Govoril je tajnik Praznik iz Celja. Govornik je orisal namen in pomen novoustanovljene zadruge v Celju, načrtal njen delokrog ter nam v kratkih besedah pojasnil težavni naš položaj, iz katerega nas more rešiti edino le skupno in solidarno delo združništva. Nato je pristopilo takoj 60 članov, kater so si iz svoje srede izvolili odbor gospodarskega odseka za Braslovče in Polzelo.

Naši nasprotniki. Pred kratkim je bil predsednik Orlovske Zveze, brat Jože Pirc, v Zagrebu, kjer je na mladinskem tečaju predaval o Orlih. To je tako razburilo predsednika jugoslovanskega Sokola, da je izdal okrožnico naS okola. V tej okrožnici ta gospod nesramno žali Orle. Mi se za to žalitev ne zmenimo. Vidimo pa, da je en Orel oplašil vse Sokole.

Nova odseka. Pri Sv. Martinu pod Vurbergom se je ustanovil Orel. Predsednik je Anton Lajnšič, načelnik pa Jožef Klamper. Odseku je pristopilo več fantov. Le pogumno naprej! Tudi pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. se je zadnje dni osnoval Orel. Slišimo, da je posebno na Murskem polju veliko zanimanje za orlovsko konjenico.

Ptuj. Dne 29. t. m. se vrši ustanovni obč. zbor ptujkega okrožja. Vabljeni so vsi odseki od Ptuja do Središča, ki so že ustanovljeni, ali se še mislijo sgtanoviti. Bog živi!

Prireditve.

Izobraževalno društvo v Remšniku priredi dne 26. t. m. (na Stefanovo) ljudsko igro „Tri sestre“ in burko „Dobro došli! Kdaj pojdete domov?“ Na vspredu so tudi govori, deklamacije, petje (moški zbor), šaliva pošta in tombola. V nedeljo dne 28. t. K. ljudska igra „Oh ta Polona“ in „Prepirljiva sosed“. Vsopred je isti. Za topla jedila in vino je pri-skrbljeno. Pričakujemo obilne udeležbe naših bratov iz Pohorja in Dravske doline. — Fantje Bralnega društva v Cirkovcah uprizorijo na Stefanovo dne 26. t. m. ob pol 3. uri popoldne veseloigro „Občinski peček“. Sosedje in domačine vabimo k obilni udeležbi. — Bralno in izobraževalno društvo pri Sv. Frančišku v Savinjski dolini ima na kvaterno nedeljo popoldne po večernicah v sobi Izobraž. društva svoj redni občni zbor za leto 1919. — Kmet. bralno društvo na Rogoznici pri Ptuj ima v nedeljo, dne 31. t. m., svoj redni letni občni zbor v prostorih g. Bračiča v Novi vasi. Ker je na sporedu tudi zanimivo gospodarsko predavanje kmetijskega strokovnjaka g. Škerleca od Velike Nedelje, pridite vsi!

„Marijana“, ljudsko igro francoskega izvora šestih dejanjih, priredi v nedeljo, dne 28. t. m. v šolskih prostorih Slov. kat. izobr. društvo v Središču. Začetek ob 6. uri. Vsi ljubitelji kat. društev so uljudno vabljeni!

Slovenci širite naše liste!

Mala naznanila.

Kupujem okrogel les za žage na štoru ali na žago postavljen ali drugače po dogovoru. M. Vračko, Polzela. 1781

Sežor se sprejma pri okrajnem glavarstvu v Mariboru. Predstavi se naj v sobi št. 16, I. nadstrop. 1788

Kotle za žganje

pralne kotle, bance, štedilnike in vsa v kotlarsko obrt spadajoča dela izvršuje točno in po zmernih cenah Lovrenc Tomazič, Maribor, Sodnijska ul. 24. 1797

Čebelni vosek,

suhe satine in odpadke sveč kupuje po najvišji dnevni ceni J. Kopač, svečar v Ljubljani, Gospodarska cesta 90, Spodnja Šiška. 1799

Lončarski mojster

prodaja stare peči, štedilnike, lonce, sklede, tudi popravilam in stavim peči in štedilnike. Se priporočam

Stauber :: Maribor,
Gospodarska ul. 38. 1798

Kupujem

po najvišjih cenah hlode, rezan in tesan jelov kakor trd les ter vsakovrstna drva za kurivo. Viktor Glaser, lesna trgovina v Rušah pri Mariboru. 1796

Govorite povsod slovensko!

OGLAS „UNION-PROPAGANDA“, MARIBOR.

INDRA ČAJ

razpošilja v škatljicah na debelo

“BALKAN” Coloniale MARIBOR. 1782

Spirit 95 odstotni, dokler v zalogi!

Barva Kemično čisti
vsakovrstno blago. 1695—458—208 [obleke.

Pere in svetlolika

ovratnike, zapestnice in srajce.

Tovarna JOS. REICH,

MARIBOR, Gospodarska ulica št. 38,

Poštne naročila se izvršujejo točno.

Kdor oglašuje, ta napreduje, posebnost pa po

ZAVODU ZA OGLAS IN REKLAMO „UNION-PROPAGANDA“

Maribor, Gospodarska ulica 25.

Raznašalci

za naše liste se sprejmejo proti dobremu zaslužku. Cirilova tiskarna.

FRANC URŠIČ

mesar na Glavnem trgu
V MARIBORU

prodaja goveje, telečje in
svinjsko meso najboljše
kakovosti ter se priporoča
za obilen obisk. 1687

Kanarčki,

dobri pevci, se prodajo. — Kje, . . . peva upravištvo tega lista . . .

Naglavni robei,
barhenti za obleke
sukna, šifone,
črn klot,
vse vrste krtač,
britve, glavnike,
toaletno milo,
krema in vasilin-
mast za čevlje itd
po najnižjih cenah
pri

Alojzij Gnušek,

kcm. skladišče v
Mariboru Glavni trg

Kršnarskega učenca iz dobre
kršnarske hiše sprejme kršnarski
mojster Blaž Rogina, Gospodarska
ulica v Mariboru. 1790

Konjski hlapec oženjen, ki je
vajen po hribih voziti les, se
sprejme proti dobremu plačilu s
1. januarjem. Matija Obram, Ma-
ribor, Fischergasse 9. 1789

Mariborska eskomptna banka v Mariboru.

Prospekt.

Izredni občni zbor z dne 9. septembra 1919 je pooblastil upravni svet Mariborske eskomptne banke, da sme zvišati svoj akcijski kapital od 2 na milijonov kron. V ta namen naj izda 10.000 komadov novih delnic pod sledečimi pogoji:

1. Starim delničarjem se pri tej emisiji ne dovoli opcijska pravica.
2. Emisijski tečaj novih delnic znaša K 560— netto.
3. Nove delnice so deležne na čistem dobičku od 1. januarja 1920 dalje.
4. Po odbitku stroškov in kolkovne pristojbine se dodeli dobiček na tečaju rezervnemu zakladu.
5. Zajedno s prijavo se mora vplačati polovica kupnine. Oslanek po se mora položiti najkasneje do 31. decembra 1919. Denar, kateri se vloži v svrhu subskripcije se bode obrestoval do 31. decembra 1919 s 5 odstotki. Za tozadevno vlogo dobi stranka posebno potrdilo ter se ji bodo pozneje proti vrnitvi istega izročile nove delnice.
6. Prijave se sprejemajo pri centrali v Mariboru, pri njeni podružnici v Murski Soboti. Čas vpisa je določen od 1. novembra do 31. decembra 1919.
7. Repatricijo delnic si pridržuje upravni svet.

Maribor, dne 31. oktobra 1919.

1772-520-242

Upravni svet Mariborske eskomptne banke.

Otvoritev ateljeja za fino krojaštvo.

Naznanjam cenj. občinstvu Maribora in okolice, da sem v svojem stanovanju v

Mozartovi cesti 44, v pritličju otvoril ATELJE, v katerem se izvršujejo moške obleke in uniforme po naj-novejši modi, kakor tudi elegantni angleški kostumi, ter atelje za občno francosko žensko krojaštvo.

Z ozirom na svoje dolgoletne izkušnje in pridobljeno prakso kot prirojitelj pri tvrdki A. STARKEL, kakor tudi kot voditelj te stroke in potovalni učitelj Radecky-jevega zavoda da za prirojjevanje na Dunaju, zagotavljam, da bom skrbel, da si pridobim s hitro in ceno izvršitvijo splošno zadovoljstvo.

Pripomnim, da delam le za tako, ki si priskrbe oziroma prinesejo blago sami.

Prevzamejo pa se tudi modernizacije in popravila, kakor obleke za obrniti.

Za mnogobrojen obisk prosi

550

Stanislav Vidovič, krojač.

Karel Kocijančič

kamnoseška industrijska
obit v Mariboru

Schillerjeva ulica 25

priporoča svoje zelo bogato zalogo v žrkih, nagrobnih spomenikov, ploščah za umivalne mize in za pohištvo, vsa betonska in podobarska dela. Prevzema vsa v njegovo stroko spadajoča cerkvena dela kot oltarje, prižnice, ter sploh vsa cerkvena dela v kamnu, kot svedoči mariborska frančiškanska cerkev. Vsa obratna stroje! Lastni kamenolom pri Slov. Bistrici, industrija za granit, mramor in sietyt. 1664—424

Slovenski slaščičar

MILAN KOSER : MARIBOR

Grajski trg

se priporoča cenjenemu občinstvu v poset in za naročila finega in navadnega peciva in slaščic za gostije in domače potrebe. 1650

Zadružna Zveza v Ljubljani

razpisuje službo

zadružnega revizorja

s sedežem pri pododboru v Mariboru. Lastno-ročno pisane prošnje s pričevali o dosedanjem službovanju, dokazili o strokovni izobrazbi ter zahtevki o plači, je predložiti ravnateljstvu (Dunajska cesta 38) do 25. decembra t. l. 1712

::: Novi tečaji :::

za

slovensko stenografijo, nemško stenografijo, strojepis, slovensko korespondenco, nemški pravopis in korespondenco, računstvo, navadno, dvostavno in ameriško knjigovodstvo, slovenski jezik za začetnike, nemški jezik za začetnike, hrvatski jezik in lep opis začnejo dne 5. januarja 1920.

Zasebno učilišče Legat

V Mariboru, Vetrinjska ulica 17/1.

Novi tečaji trajajo 4 mesece, obširni prošpekt brezplačno. 1798

Prva jugoslovanska tovarna za poljedelske stroje, stavbeno in umetno ključavničarstvo, mehanična delavnica za kolesa in avtomobile

FRANJO FARIČ

Maribor, Pobrežje

Specijaliteta:

Izdelovanje peči za kemikalije, motorjev na bencin in olje, finih železnih in lončenih štedilnikov, železnih ograj, instalacija plina in vodovodov

Praviljalnica

vsakovrstnih strojev, spojevanje strtega litiga železa ter sploh vsa v to stroko spadajoča dela.

Vlivanje železa in medenine v lastni tovarni. — Kupite stare železo! — Lastni inženirji za izdelovanje maribor v tovarni. 1614—293

„Vardar“

sladna kava na debelo in drobno!

glacirana in neglacirana od-
prta v vrečah, kakor tudi
glacirana v zavojih po 200 in
500 g poljubno množino po
najnižjih dnev. cenah prodaja

1794

247

Ivo Gigović Glavni trg
št. 21.
podružnica Maribor.